

Forflag, at en vis Deel dog skulde komme Fæstterne tilgode. Han fremhævede vel, at Fæstetvungen skulde ophæves, og at det skulde være en Erklæning for Fæstetvungen, men jeg tør dog dristigt henvende mig til de ærede Rigsdagsmænd og henstille til deres Bedømmelse, om de virkelig ikke finde, at det snarere er et sundt Forvar for Bestemmelsen end en virkelig Retfærdig-gjørelse, jeg tør dristigt henstille til enhver af de ærede Rigsdagsmænd, om de ikke ville finde, som ogsaa udtalt af een af de ærede Rigsdagsmænd selv, at den Forringelse, som flyder af Fæstetvangens Ophør, for den Eier, som ikke selv kan bruge Gaarden, er høist ringe, og ingenlunde kan anslaaes til saa betydelige Procenter som de, der bleve bragte i Forflag af den daværende høitærede Indenrigsminister, og jeg tror saaledes, at det Forflag, der da fremkom fra ham, stod i nær Forbindelse med Bestemmelser, tagne for Krongodset. Det er alene Forffjellen mellem Bestemmelserne for Stiftelsernes Godser og de private Godser, som efter min Mening gjør det betænkeligt og farligt at stemme for en Lov, hvori det ikke udtryffeligt er tilkjendegivet, at der virkelig gjøres en Gave, en Opoffrelse fra Statens Side, og det er det, som bevirker, at jeg ikke drister mig til at paatage mig noget Ansvar ved at stemme for Loven. Den ærede Ordfører havde ikke behøvet at lægge os, der ikke ville stemme for Loven, paa Hjerte, at vi ogsaa havde et Ansvar ved ikke at stemme for en Lov; vi have vel overveiet dette, og Enhver for sit Bedkommende vil vistnok nøie overveie Bestaffenheden af det Ansvar, han paatager sig, og derefter handle efter bedste Skjønne og Overbeviisning.

Cultusministeren: Det er mig meget kjært, at den ærede sidste Taler ikke modsagde, hvad jeg heller ikke troer, han kunde, at der var den samme fuldgyltige Adkomst for Sorø Akademies Fæstere og for de øvrige Fæstere paa de nævnte Godser, som for de gamle Krongodfers Fæstere, til at erholde den endelige Overgang til Selveiendom, som Loven giver. Det var til tidligere Tilfagn, Forelæggelsen af Loven af 8de April 1851 var knyttet, og det er disse samme Tilfagn, som medføre, at man

efter min Mening ikke kan forsvare at nægte disse Fæstere den samme Ret. Den ærede Rigsdagsmand har hertil knyttet endeel Bemærkninger om mine Uttringer, deels som kongelig Commissarius ved Provindstallænderne, deels sethere som Indenrigsminister, idet han havde den Godhed at indrømme, at der var nogen Forskjel mellem det Forhold, der omhandlede i Provindstallænderne, og det, jeg omhandlede som Indenrigsminister, som medførte; at der ei var nogen ligefrem Modsigelse mellem de omhandlede Uttringer, men at det, jeg bestred som Commissarius, dog alligevel i Gjærningen var det Samme, som jeg havde foreslaaet som Indenrigsminister. Alt dette, mener jeg nu, vedkommer ikke denne Sag, og jeg skal ikke i mindste Maade gaae ind derpaa. Jeg har i sin Tid udtalt paa Regjeringens Vegne ved Forhandlingerne om Loven af 8de April 1851, at Regjeringen, saavel som det samlede Statsraad, anfaae det for aldeles klart, at disse Bestemmelser om Opsydelsen af de ældre kongelige Tilfagn paa disse Godser hverken paa den ene eller anden Maade kunde vedkomme de private Fæsteforhold, og det er det, jeg fremdeles skal helde til.

Utsærling: Jeg skal, idet jeg løfter min Stemme imod hvad der er udtalt af Rigsdagsmanden for Maribo Amts 4de Valgfreds (Monrad), holde skarpt Die med Formandens Klokke, thi den nævnte Rigsdagsmand var saa fjernt fra den her foreliggende Sag, at det skulde være vanskeligt at følge ham, hvis man ikke kunde dansse paa Linie, uden at være udsat for at komme aldeles udenfor Sagen og under Klokkens Behandling. Det skulde være dunkelt, mener den ærede Rigsdagsmand, om her gjøres en Gave eller ikke. Det forekommer mig nu at være klart, at det er saa langt fra, at her gjøres en Gave, at der tværtimod gives en fuld og rundelig Betaling, en Betaling, som maaskee er større end den, der paa nogen Maade kan fordres efter de Forheld, som bestaae (Hør! Hør!). Den ærede Ordfører har saa klart beviist dette, og derved tillige maaskee oplyst os om, hvorfor han har hørt op at være Indenrigsminister; han har saa klart beviist, siger jeg, hvorledes Retfærdigheden her bør haandhæves, og at